

DCERY DVOUHLAVÉHO DRAKA

PŘÍBĚH „ŽENY PRO ÚTĚCHU“



WILLIAM ANDREWS

Mladá fronta

Dcery dvouhlavého draka

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.mf.cz
www.albatrosmedia.cz

mladá fronta

William Andrews
Dcery dvouhlavého draka – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2021

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS  **MEDIA**

WILLIAM ANDREWS

DCERY
DVOUHLAVÉHO
DRAKA

WILLIAM ANDREWS

DCERY
DVOUHLAVÉHO
DRAKA

PŘÍBĚH „ŽENY PRO ÚTĚCHU“

Mladá fronta

Pro všechny ženy donucené stát se ženami pro útěchu

JEDNA

Moje jméno je palindrom. Když byla máma naživu a já měla jednu ze svých nálad, říkala: „Tak koukám, že dneska tady máme Annu pozpátku. Jen doufám, že se brzo vrátí Anna popředu.“ Často jsem svoje jméno psala s velkým A na konci, a když mě někdo upozornil, že jsem ho obrátila, říkala jsem: „Neobrátila. Je to palindrom.“

Moje jméno je tedy stejné zepředu i zezadu, a já jsem si proto ráda dělala legraci z toho, jak znějí pozadu jména všech ostatních. Matka byla Nasus a táta Htennek, i když mu všichni říkali Ken. Můj pes se jmenoval Ydnas a všichni dohromady jsme byli rodina Noslrac. Ta obrácená jména jsem si vždycky musela napsat, abych je dokázala vyslovit, ale táta to uměl i z hlavy. Vždycky jsem nad tím žasla. Mohli jste mu říct jakékoli jméno a on ho okamžitě obrátil. I ta dlouhá, jako teta Elizabeth. „Htebazile atet,“ vysypal rovnou.

Narodila jsem se před dvaceti lety v Koreji, a když mi bylo pět měsíců, Htennek a Nasus mě adoptovali. Nikdy jsem nepoznala žádný jiný život než u svých adoptivních rodičů. Ale lidé mi pořád připomínali, že jsem se jim nenarodila. Samozřejmě že jsme si nebyli podobní – neměla jsem matčiny vlnité kaštanové vlasy ani tátovy severské oči. A také povahu jsme měli úplně jinou. Matka byla

prudká a impulzivní, táta byl stoický Skandinávec a já něco mezi tím.

Občas, když mě lidé viděli s mými bílými rodiči, hloupě se vyptávali nebo prostě říkali pitomé věci. Matku to strašně vytáčelo. Většinou je ignorovala a později si stěžovala na ty „netaktní blbce“. Ale jednou, když číšník zavtipkoval, že jsem „labužnický asijský takeout,“ seřvala ho přímo v té restauraci. To, že je netaktní blbec, mu řekla přímo do očí. Bylo mi to strašně trapné. Nemyslel to zle, i když to samozřejmě říkat neměl.

Když jsem vyrůstala, moc jsem nepřemýšlela o tom, že jsem adoptovaná, a ani o své biologické matce. Většina lidí si myslí, že adoptované dítě nutně hledá svoje biologické kořeny a přemýšlí, kdo opravdu je. Představují si, že být „takeout“ je něco úplně jiného než být „domácí“. Jenže my vůbec nejsme jiní. Moji biologičtí rodiče jsou pro mě jenom dárci genů. Moji *opravdoví* rodiče byli ti, co mě vychovali, co byli se mnou, když jsem je potřebovala, ti, co mě opravdu *chtěli*. Ostatně, co mi bylo do mé rodné matky? Měla jsem perfektní život – báječné rodiče, studium na Northwestern University, Chada Jenkinse a jeho úžasný úsměv. Moje korejská matka byla asi milion kilometrů daleko a nejspíš vychovávala děti, které se rozhodla si nechat. Pardon, ale neměla jsem zájem.

Ale to všechno se změnilo, když matka zemřela. Tátu to zlomilo. Musela jsem nechat studia a vrátit se domů. Táta sice říkal, že mám ve škole zůstat, ale já neviděla důvod, proč bych to dělala. Stejně mě to nebavilo. První část studia jsem měla už skoro za sebou a pořád ještě jsem nevěděla, jakou specializaci zvolit. A matčina smrt mnou

otřásla. Poprvé v životě jsem byla ztracená a měla jsem strach, že dopadnu jako tolik jiných mladých lidí, které jsem znala – že skončím v nějaké ubíjející práci a budu bydlet doma u rodičů. Prostě ta sorta, které bohatí kluci a holky na Northwestern říkali „lůžři“.

Doma bylo všechno úplně jiné. Pro mě a pro tátu to pochopitelně bylo smutné, ale víc než jen to. Byla to tragédie – chápete, jak to myslím? Táta den za dnem seděl v obýváku se zataženými závěsy a zhasnutými světly. Když jsem přišla z nákupu nebo z běhání, zeptal se mě z té tmy, jak se mám. Opřela jsem se o dveře v kuchyni a chvíli jsme tlachali o ničem. Pak udělal večeři, nosil přitom zástěru na grilování, kterou mu jeden rok dala máma k Vánocům. Já jsem šla nahoru, kolem ložnice rodičů, a skoro jsem čekala, že tam mámu uvidím, jak se češe nebo jak se obléká do společnosti. Občas mi připadalo, že cítím její parfém. Bylo to všechno hrozně divné a já jsem věděla, že jednoho dne se budu muset nějak vyrovnat s faktem, že už nemám matku.

Jenomže jsem ji měla – milion kilometrů daleko. Vychovávala v Koreji děti, které se rozhodla si nechat.

Adoptované děti říkávají dárčům genů „rodní“ nebo „původní rodiče“, ne „skuteční“, a už vůbec ne „praví“, protože nechceme naznačovat, že adoptivní rodiče jsou nějak méněcenní nebo že nejsou praví. Když jsem vyrůstala, říkali mi lidé, že moje rodná matka se rozhodla pro adopci, protože mě milovala. Tak se to říká: „rozhodla se pro adopci“, ne „dala mě k adopci“. Ta první formulace totiž podporuje tu teorii milující matky, která se rozhodla udělat, co je pro dítě nejlepší.

Kdo ví? Třeba to je i pravda. Ale upřímně řečeno, ne-
jsem si tím jistá. A proto jsem se rozhodla jet do Koreje
a se svou původní matkou se setkat.

A tak jsem tady. Sedím v hale jednoho sirotčince v cen-
tru Soulu a čekám na ni. Sem mě přinesla, když mi by-
ly tři dny. Je to v jedné z horších čtvrtí Soulu, které se
po prvních deset dní naší cesty průvodcům nějak dařilo
vyhýbat. Budova se smutně rozpadá a barva na stěnách
je něco mezi zelenou a šedou. Každý zvuk se tu rozlé-
há. Nábytek je otlučený a nehodí se k sobě a všechno
tu páchne plísní. Patnácti dalším americkým rodinám
s adoptovanými korejskými dětmi, které s námi přijely
na tenhle výlet, už setkání s původními rodinami skon-
čilo před hodinou a teď z tohotole deprimujícího místa
chtějí pryč. Já jsem jediná, kdo ještě čeká, a tak všichni
čekají se mnou.

Jsou tu Smithovi s desetiletými dvojčaty Elsou a Eli-
zabeth, které jsou závislé na cukru a doslova tryskem
obíhají halu. Pak je tu paní Dahlová, která sedí na lavici
se svou třicetiletou, v Koreji narozenou dcerou. V kabel-
ce nosí velkou krabici papírových kapesníků, protože ji
rozpláče každá drobnost. Max Klein jako vždycky hraje
na mobilu nějakou pitomou hru. Vedle něj sedí na židli
s rovným opěradlem Katherine Austinová, kolena způ-
sobně u sebe a ruce složené v klíně. Je asi v mém věku
a je napjatá jako struna v klavíru. Za ní stojí chudáci její
rodiče a nemají ponětí, jak se k ní přiblížit. Všichni mě
probodávají pohledem, jako by to byla moje vina, že tu
musejí čekat. Je mi líto, já taky nevím, proč to tak dlouho
trvá. Taky to chci mít za sebou, stejně jako vy.

Na klíně mám fotoalbum, které jsem pro svou původní matku udělala. Je to příběh mého života – od chvíle, kdy jsem dorazila z Koreje a v červené hale minneapoliského letiště Saint Paul, východ 33, na mě čekaly desítky příbuzných a přátel, až po mou fotografii s matkou, pořízenou v nemocnici den před její smrtí. Vypadá už strašně, ale musela jsem ji tam dát. Je to poslední její obrázek, který mám. Každou fotografii jsem do alba pečlivě nalepila a krasopisně nadepsala.

To album je opravdu dokonalé. Musí být. No, jen si to představte. Jestli se moje původní matka opravdu rozhodla dát mě k adopci z lásky, chci, aby věděla, že se to povedlo a že se zachovala správně. A jestli jsem jí prostě jen byla na obtíž, no tak ať vidí, jakou udělala chybu. Koneckonců, jednou budu promovat na vysoké a možná udělám doktorát a budu mít skvělý život i bez ní. Dobře, možná trochu přeháním, ale to ona nemusí vědět. A jestli se dokážu sebrat, může se to ještě klidně stát.

Jak tak sedím a čekám, svírá se mi žaludek. Strašně mi vadí, jak na mě ostatní rodiny zírají. Táta navrhne, že bychom se měli někoho zeptat, proč to tak dlouho trvá, ale než to stačíme udělat, přijde americká sociální pracovnice a vyzve nás, ať jdeme za ní. Nuceně se usmívá a mně je jasné, že nemá dobré zprávy. Vezmu fotoalbum a necháme se odvést do malé, špatně osvětlené místnosti. Usedneme u rozviklaného stolku.

Sociální pracovnice zavrtí hlavou. Už se neusmívá. „Anno,“ začne, „je mi moc líto, že vám to musím říct, ale se svou biologickou matkou se setkat nemůžete. Zemřela.“

Hledím na ni – připadá mi, že celou věčnost. Vlastně si ani nejsem jistá, že se tohle všechno opravdu děje. „Ona umřela?“ ujistím se.

Sociální pracovnice kývne. „Bohužel ano. Je mi to líto.“

Pár vteřin si to přebírám v hlavě. Pak se zeptám, jak zemřela. Sociální pracovnice, mohutná žena s rovnými šedými vlasy, řekne, že před dvaceti lety, při porodu – mém porodu. Mém. No skvěle. Zeptám se na biologického otce.

Sociální pracovnice otevře složku. Prolistuje papíry, u jednoho se zastaví. Řekne mi, že moje rodná matka nebyla vdaná, když jsem se narodila, a že nevědí, kdo je můj otec. Zeptám se, jestli mám nějaké bratry nebo sestry. Ani to nevědí. „A vzhledem k okolnostem vaší adopce,“ řekne ta žena, „se to ani nedá zjistit.“

No nádhera. Žaludek se mi přestane svírat a definitivně se zauzluje. Mám stejný pocit, jako když zemřela matka. Jako bych za to nějak mohla, ale nemám tušení proč. Mám chuť začít tady na všechny ječet, jak to, že o mé původní matce nic nevědí. Místo toho sklopím oči k fotoalbu a přejedu prstem po krasopisně napsaných slovech „Můj život“ na deskách.

„Jak se tohle mohlo stát?“ ptá se otec. „Proč nás na to nikdo neupozornil dřív, než jsme sem jeli?“

„Pane Carlstone, zdejší ústav má málo prostředků,“ vysvětluje sociální pracovnice. „Mají nedostatek lidí a nejsou vždycky schopní ověřit fakta.“

„Anna se na schůzku těšila celé měsíce,“ pokračuje táta.

Sociální pracovnice pohne hlavou – je to něco mezi kývnutím a zavrtěním. „Já vím. Dozvěděli jsme se to až teď. Je mi to moc líto.“

Táta se podívá na mě. „Možná bychom si měli promluvit s ředitelkou sirotčince.“

Chci odsud, než se tahle katastrofa ještě zhorší. „Pojď pryč,“ řeknu. Popadnu album a jdu.

Projdu halou sirotčince a zamířím k východu. Když mě uvidí Smithovic dvojčata, přestanou pobíhat a zírají na mě. Paní Dahlová vytáhne z kabelky hrst papírových kapesníků. Max zvedne oči od hry a Katherine otočí hlavu a zkoumavě se na mě zadívá. Všichni chtějí vědět, co se stalo, proč mou schůzku tak dlouho odkládali a proč trvala jen pár minut. Nedívám se na ně. Nic jim do toho není. Tisknu fotoalbum k hrudi, ale pak mi dojde, že se podle něj pozná, že jsem se se svou matkou nesešla. Zahlédnu v rohu koš a namířím si to k němu. Nakonec tam ale album hodit nedokážu. Strávila jsem nad ním příliš mnoho času.

Vyjdu ze dveří ven. Sevře mě horký, vlhký soulský vzduch. Mlhavé světlo je tak jasné, že mě pálí oči. Kousek stranou stojí náš autobus, motor běží na neutrál a výfukové plyny mě štípou v nose. Odvrátím se a zavřu oči. Pořád tomu ještě nemůžu uvěřit. Naprostá katastrofa. Připadám si strašně hloupě, že jsem sem vůbec jezdila.

Po pár minutách se obrátím k autobusu. Předě mnou stojí stará žena s tlustým copem šedých vlasů. Vtiskne mi do ruky balíček. Nakloní se ke mně a zašeptá: „To je pro tebe. Nikomu to neukazuj. Je důležité, abys slyšela, co ti chci vyprávět. Pak budeš vědět, co to znamená. Uvnitř je adresa. Přijď sama.“

Podívám se na balíček a pak zase na ženu, která už spěchá pryč. „Počkejte!“ zavolám. Nezastaví se a zmizí v sirotčinci.

Znova se podívám na balíček. Je o něco větší než peněženka, obalený ve vybledlé hnědé látce a ovázaný provázkem. Zatáhnu za provázek, a právě v té chvíli vyjde ze sirotčince táta a hledá mě. Ostatní rodiny za ním míří k autobusu a snaží se na mě moc nekoukat, ale příliš se jim to nedaří. Táta mi položí ruku na rameno a pokusí se na mě chlácholivě usmát. Zastrčím balíček do kabelky a jdeme za ostatními do autobusu.

Vracíme se do hotelu a já nedokážu myslet na nic jiného než na svou rodnou matku. Chtěla jsem s ní mluvit, poznat ji, chápete? Chtěla jsem vědět, jak budu vypadat za třicet let. No, přinejmenším na jednu otázku jsem odpověď dostala. Pro adopci se nerozhodla – ani z lásky, ani proto, že jsem jí byla na obtíž. Ne. K adopci mě dali proto, že jsem svou biologickou matku zabila. Moc hezké.

Dívám se z okénka na Soul. Je špička, všichni míří domů. Přemýšlím o tom, jaké by to asi bylo, kdyby moje biologická matka žila. Byla bych jedna z nich – pravá domácí Korejka, ne labužnický asijský takeout dovezený do Ameriky. Mluvila bych jejich jazykem, poslouchala jejich hudbu a myslela jako Korejka.

Možná bych nebyla tak prokletá.

DVĚ

Autobus vjede do rušné čtvrti Mjongdong, kde stojí náš hotel. Táta opírá hlavu o sedadlo a oči má zavřené. Chuť. Moje trápení na něj nejspíš doléhá také. Myslí si, že mi musí nahradit matku i otce. Každý den se ptá, jestli jsem v pohodě, a já každý den odpovídám, že ano. Ale komu chci co namluvit? To já jsem si vymyslela, že podnikneme tenhle výlet k mým biologickým kořenům. To já se tolik chtěla setkat se svou rodnou matkou. Muselo ho to bolet, ale neřekl nikdy nic.

Vzpomenu si na balíček, který mi dala ta stará žena. *Nikomu to neukazuj, říkala. Je důležité, abys slyšela, co ti chci vyprávět.* To mi ještě scházelo, další drama. Sáhnu do kabelky a vytáhnu ho. Otočím ho a rozbálím látku. Uvnitř je kousek papírku s adresou tady v Soulu, písmo je psací a krásné. Rozbalím ještě jednu vrstvu látky a v ní je hřeb s vykládaným drakem.

Je velký jako ženská ruka, z tmavozelené želvoviny, jemně zaoblený a s dlouhými zuby. Na rukojeti je vykládaný drak – řekla bych, že z malých kousků slonoviny. Hřbet je zlatý. Velikostí a tvarem působí křehce, ale když ho vezmu do ruky, je pevný.

Zajímalo by mě, proč mi to ta žena dala. Ale ať už byl důvod jakýkoli, po tom, co se dnes stalo, to opravdu

nemám sílu řešit. Ale než ho zabalím, podívám se lépe. Hřeben je úžasný. V ruce úplně září. Drak má dvě hlavy, zakroucené jazyky a drápy, které jako by se po mně vztahovaly. Přejezu po zlaté páteři. Je hladká a chladná a já si uvědomím, že jsem ještě nikdy nedržela v ruce nic tak cenného. Najednou si nepřipadám tak strašně unavená.

Rozhlédnu se, jestli mě někdo vidí. Všichni koukají z okna na domy a ulice Soulu, nebo spolu tiše hovoří. Dokonce i Smithovic dvojčata se uklidnila. Rychle zabalím hřeben do látky a strčím ho do kabelky.

Zastavíme uprostřed soulské finanční čtvrti před hotelem Sedžong. Všichni se vlečeme z autobusu do hotelové haly. Uprostřed mramoru a skla přistoupí ke mně a k tátovi vedoucí naší výpravy doktor Kim. Prý by se mnou rád mluvil o samotě. Já nechci nic než vrátit se do pokoje a trochu se vyplakat. Ale doktor Kim, malý energický muž, byl po celou dobu cesty skvělý. Třeba ví něco o mé matce. Řeknu tátovi, že přijdu za ním, a následuji doktora Kima do rohu haly. Řekne, že mě v autobuse viděl, jak si něco prohlížím. „Něco cenného,“ dodá. Chce vědět, co to bylo.

Odpovím, že nic, ale nedá se odbýt. „Anno, jestli vám někdo něco dal, musíme to vědět, prostě musíme. Vláda požaduje, abychom zapsali cokoli, co dostane některé americké dítě umístěné prostřednictvím naší agentury.“

„Je to jen hřeben, pane doktore,“ odpovím.

Dívá se na mě, jako bych byla malá. „To je proti zákonu, je proti zákonu, aby se starožitnosti vyvážely ze země,“ prohlásí rozhodně. „A jestli je to jen hřeben, jistě vám nebude vadit mi ho ukázat.“

Proti zákonu? Nemůžu potřebovat ještě další komplikace, a tak balíček vytáhnu a hřeben mu ukážu. Nakloní se blíž a vykulí oči za tlustými brýlemi.

„Tohle není nic,“ zašeptá. „Měl bych to odevzdat správným lidem.“

„Správným lidem?“

Pomalu zavrtí hlavou. „Tohle nemůžete mít, Anno.“

„Proč ne?“ zeptám se.

Neodpoví. Místo toho zopakuje, že mu ten hřeben mám dát. „Je to důležité,“ naléhá. „Musíte se zachovat správně. Dejte mi to. Postarám se o to, postarám se o to.“

Už se málem rozhodnu mu hřeben dát. Pak si vzpomenu, jak ta stará žena říkala, že hřeben má nějaký význam. Možná tím myslela, že má význam pro mě, a když vidím, jak na něj doktor Kim zareagoval, chci najednou vědět jaký. Prohlásím tedy, že nechci porušovat zákony, ale že chci hřeben nejdřív ukázat tátovi. Podaří se mi zdvořile usmát.

Zamířím k výtahu a stisknu tlačítko. Když se dveře otevřou, otočím se, jestli tam doktor Kim ještě pořád je. Ukáže se, že šel za mnou. „Věřte mi, věřte mi, Anno,“ řekne a podívá se přímo na mě. „Bude lepší, když ten hřeben nebudete mít.“

Nastoupím do výtahu a dveře se za mnou zavřou.

Vejdu do pokoje, malého a moderního, s nábytkem ze světlého dřeva. Táta sebou plácí na postel. Leží na zádech a ruce má sepnuté na břicho jako mrtvola. Hodím na psací stůl kabelku a batoh a podívám se do zrcadla nad toaletním stolkem. Dívá se na mě Asiatka. Je to Anna pozpátku

a já ji neznám. Asi je hezká. Má tmavé vlasy, hladkou pleť, je štíhlá a drží se rovně. Chci vědět, kdo to je, ale neodpovídá mi.

Táta se z postele zeptá, co doktor Kim chtěl. Žena v zrcadle odpoví, že něco, co jí dal někdo v sirotčinci.

„Někdo ti v sirotčinci něco dal?“ opakuje táta.

„Ano. Venku, po té schůzce, co nebyla.“

Táta zvedne hlavu z polštáře. „A co?“

Odvrátím se od zrcadla a ukážu mu hřeben. Zvedne se z postele a jde se podívat blíž.

„Panebože,“ vydechne, „to je nádhera.“

„Ta paní říkala, že mám jít na tuhle adresu a poslechnout si, co mi chce vyprávět.“ Podám mu lístek.

Přečte si to a zavrtí hlavou. „Mně se to moc nelíbí, Anno. Soul je velké město a nevíme, kdo ta žena byla. Jak vypadala?“

„Taková starší, ale... Já nevím. Pořádně jsem si ji neprohlédla.“

„Co říkal doktor Kim?“

Vezmu si od něj lístek a zabalím hřeben do látky. „Říkal, ať si ho neberu. Že mu ho mám dát a on že ho předá správným lidem. Neříkal jakým.“

„Možná bys to měla udělat.“

„Asi jo, ale chci se o něm nejdřív dozvědět víc. Chci jet na tu adresu.“

„Kdy?“ zeptá se táta. „Zítra odlétáme.“

„Ano, ale až v sedm večer.“

„Jo,“ kývne táta, „ale autobus na letiště odjíždí v šestnáct třicet. Přes den máme plánované nákupy v Itchewonu. Musím si vyzvednout ten nový oblek.“

„Já chtěla koupit tu dózu ze zeleného porcelánu, co jsem tam viděla,“ kývnu. „Ale to je jedno. Radši místo toho podniknu tohle.“

Chvilku o tom přemýšlí. „Asi bych měl jet s tebou.“

„Říkala, že mám přijít sama,“ namítnu.

Povzdychne si a sveze se zase na postel. Vypadá zničeně, ostatně jako celou dobu od matčiny smrti. Sednu si vedle něj. Slíbím, že budu opatrná.

Kývne. Obejmu ho a jdu se do koupelny chystat na večeri.

Ten večer, když jdeme spát a táta už je v pyžamu, se konečně zeptá, jestli chci mluvit o své rodné matce. Ano, chci. Chci mluvit o spoustě věcí. Chci si to všechno nějak poskládat v hlavě a vrátit se na správnou kolej. Ale z nějakého důvodu mu řeknu, že nechci, teď ne. Vypadá, že se ho to dotklo a zároveň se mu ulevilo. Jde si lehnout.

Pohled na něj mi rve srdce. Myslela jsem, že mu tahle cesta třeba pomůže, ale nepomohla. Za celou dobu, co jsme tu, neřekl víc než pár desítek slov. Nestuduje turistické brožury, neztrapňuje mě tím, že se donekonečna vyptává průvodců, jako to vždycky dělal, když jsme někam jeli s matkou. Myslím, že nám ji ta cesta sem oběma připomněla. Moc by se jí to líbilo.

Ležím na posteli, zírám do stropu a snažím se rozpočtenout na všechno, co jsme tu viděli – paláce, muzea, znepokojivý výlet do demilitarizované zóny mezi Severní a Jižní Koreou. A dnes ta cesta do sirotčince a příšerná zpráva, že jsem svou biologickou matku zabila. Pokouším se z toho všeho poskládat nějaký ucelený obrázek,

ale nejde to. Všechno je to příliš čerstvé. Stočím se tedy pod deku a přemýšlím, co se asi zítra dozvím na adrese, kterou jsem dostala s hřebenem.

TŘI

Celou noc mě pronásledují divné sny. Matka říkala, že ve snech je člověk takový, jaký je, když je příliš unavený na to, aby byl sám sebou. Jako malá jsem se snažila si sny pamatovat. Byly ale tak bizarní, že jsem začala mít strach z toho, kdo vlastně opravdu jsem. Takže dnes, když se vzbudím, sny zaženu. Ještě jsem unavená a dojde mi, že to je jeden z těch dnů, kdy budu muset vynaložit obrovské úsilí, abych je vůbec zvládla. Přitáhnu si peřinu pod bradu a strašně si přeju zůstat v posteli. Pak si vzpomenu na hřeben s dvouhlavým drakem a na plán jít na tu adresu, kterou jsem s ním dostala. Přinutím se vstát.

Doktor Kim nám řekl, že do Itchewonu budeme odjíždět v půl desáté. Táta se už osprchoval a je skoro oblečený. Stojí před zrcadlem a holí se. Řeknu dobřejtro a on mi odpoví zabručněním. Doufám, že mi bude ochoten pomoci. Když vyjde z koupelny, sdělím mu, že hodlám jet na tu adresu a zjistit, co je ten hřeben zač. Požádám ho, aby řekl doktoru Kimovi, že mi není dobře a Itchewon že vynechám.

„A určitě se do toho chceš pouštět?“ zeptá se a obléká si košili. „Možná bys měla ten hřeben dát doktoru Kimovi, jak chtěl, a jít dneska se mou.“

„Tati, prosím tě,“ řeknu takovým tónem, abych mu připomněla, že už nejsem dítě.

Povzdechne a slíbí, že kvůli mně zalže. „Slib mi, že budeš opatrná,“ řekne.

Ujistím ho, že si nemusí dělat starosti, a že až se vrátí z Itchewonu, budu už zpátky v hotelu. Vytáhne z peněženky dvě stě dolarů, podá mi je a smutně se pousměje. Pak vyjde ze dveří.

Když táta a ostatní rodiny odjedou, vyplížím se z hotelu a zastavím jeden malý bílý taxík, které jsou v Soulu všudepřítomné. Dám řidiči adresu, kterou jsem dostala. „Určitě, slečno?“ zeptá se. Podle těch „x“ „o“, které vidím na taxikářské licenci, odhadnu, že to je Číňan. Je anorekticky hubený a zastrkuje si za uši zplihlé vlasy. Znova mu přečtu adresu. „Dobře,“ řekne. „Třicet pět dolarů amerických, nebo třicet pět tisíc korejských wonů.“

Jízdné mi připadá vysoké, ale je mi to v podstatě jedno, a tak kývnu. Vyjedeme na hlavní třídu a míříme na jih, k řece Han. Nebe je zatažené a hnědavé a vypadá to na další horký, dusný den. Projedeme finanční čtvrtí, kolem několika velkých obchodních domů, jako je Kosney a Hyundai, a desítek butiků světových značek – Bulgari, Gucci, Jimmy Choo. A jsou tu i stovky menších obchůdků s neonovými nápisy v korejském písmu hangulu, v angličtině, japonštině, čínštině a pár jazycích, které dokonce ani nepoznám. Módní kavárny soupeří se špičkovými restauracemi. Pouliční prodavači podstrkují kolemjdoucím své zboží. Chodníky jsou plné lidí a ulice plné aut. Po mostě Mapcho přejedeme řeku Han. Kolem dokola stojí mrakodrapy jako vojáci v pozoru.

Přejedeme přes druhý most a zahneme do další nákupní čtvrti. Je mi jasné, že řidič to bere oklikami, snad

aby zdůvodnil to nadsazené jízdné. No a co? Cítím se líp a docela si tu projížďku užívám. Poposednu ke kraji sedadla a stáhnou okénko. Do taxíku proniknou pachy zvenčí – jídlo od stánků, výfukové plyny a špína velkoměsta. Kolem jsou neony a nápisy v hangulu a lidé oblečení v každém představitelném stylu a malinká auta a taxíky s modrými střechami a hlučné nákladáky s dalšími nápisy v hangulu na bocích. Na všech stranách nad městem ční bytové domy. Klaksony troubí, motory nákladáků řvou, pouliční prodavači vykřikují a energie je ve vzduchu přímo cítit.

Tak tohle je Korea. Když jsem se konečně vyvlékla z té organizované prohlídky, vidím ji takovou, jaká je doopravdy. Nejsou to jen paláce, muzea a turistická lákadla, které jsme na své cestě viděli. Je tady, na těch ulicích. Tady jsem se narodila. S těmi lidmi mám společnou DNA. A jsem přesvědčená, že někde tady najdu i odpověď na své otázky.

A teď mám ten hřeben. Musí být něčím důležitý. Neměla jsem zatím příležitost pořádně si ho prohlédnout, a tak vytáhnu balíček z kabelky a rozbalím ho. Podívám se na hřeben zblízka a hledám, jestli mi něco neušlo. Skoro černá želvovina se dokonale hodí k bílé slonovině dvouhlavého draka. Elegantní zuby a jemný oblouk jsou úžasné a zlatý hřbet dodává hřebenu nádhernou vyváženost. Přemýšlím, kde asi ta stará žena vzala něco tak nádherného. A proč si myslí, že bych to měla mít já.

„Co to tam máte?“

Prudce zvednu hlavu. Stojíme na semaforu. Řidič se otáčí dozadu a ukazuje na hřeben.

„Jenom... ehm... dárek,“ řeknu.

„Dárek?“ opakuje. „Děláte legraci! Je pravý? Komu to dáte?“

„Ne, ne. Dostala jsem ho já.“ Rychle hřeben zabalím a zastrčím do kapsy.

Vycení zkažené zuby. „Máte štěstí! Moc veliké štěstí. Je pravý. Pravý!“

Opřu se a zeptám se, jak dlouho ještě pojedeme. Odpoví, že už jsme skoro tam, a otočí se zpátky k volantu. Naskočí zelená a jedeme dál. Čtvrti kolem začínají být špinavé a barvy se z jasných změní na zašedlé. Vypadá to tady jako soulská verze ghetta. Lidí na ulicích je jen pár, a taky vidím něco, na co jsem v Koreji ještě nenarazila – smetí. Zavřu okénko a přikrčím se. Zahneme do úzké ulice, po obou stranách stojí domy, které vypadají jako slum. Zastavíme u chodníku a řidič prohlásí, že tohle je ta moje adresa.

Stojíme před ošklivým sedmipatrovým domem. Z poloviny oken trčí zrezavělé klimatizace. Z jednoho otevřeného zírá tupě dolů na ulici nějaká žena. Po chodníku se šourá stařík. Nad rozpadajícím se vchodem je něco napsáno v hangulu a pak číslo 315. Zeptám se řidiče, jestli se nespletl. Ujistí mě, že ne. „Chcete, mám počkat?“ zeptá se.

Rozhlédnu se po špinavé ulici a dojde mi, že když na mě řidič nepočká, budu v téhle strašidelné čtvrti muset pěšky až kdovíkam, než najdu jiný taxík. „Ano, to je dobrý nápad,“ přitakám.

„Čekám,“ ujistí mě a vypne motor. „Patnáct dolarů amerických za patnáct minuty. Nejdřív vy zaplatíte třicet pět za sem.“

Vytáhnu z peněženky třicet pět dolarů a podám mu je. Vystoupím z auta a podívám se na dům. Řeknu, že nevím, jak dlouho tam budu. Slíbí, že počká, jak dlouho budu potřebovat. „Patnáct dolarů každých patnáct minuty,“ zopakuje.

Dojdu ke vchodu. Jsou tam řady zvonků a prastarý domácí telefon, který skoro padá ze zdi. Vytáhnu lístek z kapsy a přečtu číslo bytu: 627. Prohlížím zvonky, až ho najdu. Ale nestisknu ho.

Ne, vůbec se mi to nelíbí. Je toho na mě moc. A táta měl pravdu – není to bezpečné. Otočím se, že se vrátím k taxíku. Řidič mě pozoruje. *Je pravý*, říká. Strčím ruku do kapsy a přejedu prstem po hřebeni. Vzpomenu si, jak mi drak připadal skoro opravdový. Otočím se zase ke zvonkům a zhluboka se nadechnu. Stisknu tlačítko. Za pár vteřin se v telefonu ozve ženský hlas a řekne něco korejsky.

Vyslovím své jméno. Nastane rozpačitá pauza a já zase přemýšlím, jestli je to správná adresa. Potom hlas řekne perfektní angličtinou: „Vítej. Jsem moc ráda, že jsi přišla.“ Řekne, abych prošla bezpečnostními dveřmi a vyjela výtahem do šestého patra. Její byt jsou prý třetí dveře vlevo.

Ozve se bzučák na dveřích a já vejdu. Uvnitř to vypadá nevábne. Světlo je příliš ostré a zdůrazňuje skvrny na kobercové krytině a šmouhy na zdech. V hale je výklenek na telefonní automat, ale z toho tam zbyl jen vyrvaný

drát. Vstoupím do výtahu a stisknu tlačítko šestého patra. Výtah sebou škubne a začne stoupat. Za pár vteřin sebou škubne podruhé a zastaví. Vystoupím, projdu tmavou chodbou a najdu byt 627. Ztěžka polknu a zaklepu.

Dveře se otevřou a přivítá mě ta stará žena.

ČTYŘI

Na sobě má tmavomodré plátěné kalhoty, na lemu roztřepené, a tenký bavlněný svetr přes čistou bílou halenku. Husté šedé vlasy jí splývají na záda. Oči má pronikavé, ale vlídné. Pleť má neuvěřitelnou. Jediné nedostatky, které vidím, jsou malá jizva nad horním rtem a další nad okem.

„Dobrý den,“ pozdravím s úklonkou.

Prohlíží si mě se zvláštním úsměvem. Poodstoupí a řekne: „Pojď dál.“

Vzpomenu si, že se mám zout, a pak vejdu do malého čistého bytu, který není o moc větší než náš obývací pokoj. Cítím sladkou kořenitou vůni kimčchi. Je tu nízká komoda, zarezlá výlevka, keramický dvojvaříč a miniaturní lednička. Na laciném nízkém stolku pod jediným oknem bytu jsou dvě fotografie v jednoduchém dřevěném rámečku. Na okně stojí skleněná miska a v ní fialový květ.

Ukáže ke stolu a vyzve mě, ať si sednu. Má dokonalé držení těla, takové, jaké jsem při naší cestě vídala u Korejek z vyšší vrstvy. Nespouští ze mě oči a já cítím, že mě odhaduje. Teď mě mrzí, že jsem se lépe neučesala a nevzala si místo džínů šaty.

„Musela jsi být zklamaná, že se nemůžeš setkat se svou rodnou matkou,“ řekne. Anglicky mluví bezvadně, naprosto bez přízvuku.

„Ano,“ kývnu. „Jak jste se o tom dozvěděla?“

„Pracuji v sirotčinci jako dobrovolnice,“ řekne. „Už dvacet let.“

V duchu počítám. Je to o něco víc než dvacet let, co mě do sirotčince přinesli. Tak tohle začíná být skoro strašidelné. Už teď lituju, že jsem sem vůbec jezdila. Třeba to ale půjde zkrátit. Řeknu, že si myslím, že nemám právo si ten hřeben vzít, a přišla jsem ho vrátit,

„Možná změníš názor, až uslyšíš, co ti chci vyprávět,“ řekne. Pořád ze mě nespouští oči. Nervózně poposednu. Uvědomím si, že neznám její jméno, a tak se na ně zeptám.

„Jmenuji se Hong Čehi. A jsem tvoje babička z matčiny strany.“

„Vážně?“ zajíknu se. Dlouze se na ni podívám a něco mi dojde. Když se dítě podívá na své biologické rodiče, vidí v nich sebe. Má matčiny oči nebo otcovu bradu. Ale já jsem dvacet let s nikým tohle spojení neměla. Až teď. I když je o šedesát let starší než já, podobnost je zřejmá. Je drobná jako já a má stejné vysoké lícni kosti. Jsem nadšená, že poprvé v životě vidím sebe v někom jiném. Najednou už odsud tak nespěchám.

Snažím se rozpomenout, jak se má člověk správně chovat ke korejským prarodičům. „Moc ráda vás poznávám, madam,“ řeknu a klopím přitom oči – vzpomenu si včas, jak nás to učili, když nám před cestou vysvětlovali korejské zásady chování. „Jak si přejete, abych vám říkala?“

„Protože jsme se právě seznámily,“ odpoví, „bude ti asi nejpříjemnější říkat mi paní Hong.“

„Samozřejmě, paní Hong,“ odpovím.

„Tvá adoptivní matka loni zemřela, je to tak?“

Okamžitě se mi vybaví vzpomínka na umírající matku. Mám výčitky svědomí, jak sobecky jsem se před chvílí radovala, že poznávám někoho ze své biologické rodiny. Podívám se na své ruce a kývnu.

„Ztratit milovaného člověka je těžké, že?“ řekne.

„Měla mě moc ráda,“ odpovím. „A já měla ráda ji. Je to hrozná ztráta. Proto jsem asi přijela sem, do Koreje, hledat svou rodnou matku. Říkali mi, že zemřela při porodu. Co se stalo? Jaká byla? Mám nějaké bratry nebo sestry? Kdo je můj biologický otec?“

Paní Hong se otočí k oknu. Hlavu má vysoko zvednutou, ale oči laskavé. „Hodně se vyptáváš, Čajong.“

„Čajong? Aha, to je moje původní jméno. Rodiče mě pojmenovali Anna.“

Vytáhnu z kapsy balíček s hřebem a položím ho na stůl. Podívá se na smotek látky, ale nesáhne po něm. Čeká minutu, pak dvě. Nakonec látku opatrně rozloží. Když vidí hřeb, zakryje si druhou rukou ústa a vrásky kolem očí se prohloubí. Napadne mě, jestli se nerozpláče. „Už ho moc nevytahuji,“ řekne. „Je v něm příliš mnoho bolestných vzpomínek.“

Poposednu na kraj židle. „Promiňte, že se ptám, paní Hong, ale jestli ho nechcete, proč ho prostě neprodáte? Nejspíš byste za něj dostala hodně a mohla byste se přestěhovat na nějaké... vhodnější místo.“

„Mnohokrát jsem byla v pokušení,“ připustí, aniž vzhledne. „Ale nemohla jsem. Je příliš důležitý, než abych ho prodala, Čajong... Anno. A musíš ho mít ty.“

„Ale doktor Kim – ten vede tu naši skupinu – říkal, že si ho nemám brát. Prý je zákon, že starožitnosti nesmějí opustit zemi.“

Prudce se po mně otočí: „Tys mu ho ukázala?“

„Já – musela jsem. Viděl, že ho mám.“

„A co říkal? Zopakuj mi to přesně.“

„Říkal, že mu ho mám dát a on že ho dá správným lidem.“

Paní Hong nespokojeně zamlaská jazykem. „Tak to je problém. On možná ví, co to je.“ Zabalí hřeben a položí ho na stůl.

„Anno,“ řekne, „požádala jsem tě, abys sem přišla, protože chci, abys udělala dvě věci. Zaprvé si musíš poslechnout můj příběh a příběh hřebenu s dvouhlavým drakem. A potom budeš vědět, co je ta druhá věc.“

„Samozřejmě,“ kývnu. „Chci to slyšet, ale nechci se dostat do potíží.“

„Poslechni si můj příběh a budeš vědět, co je správné.“

Povzdechnu si a přemýšlím, do čeho jsem se to zapletla. Ale proč bych tu nezůstala? Koneckonců, je to moje biologická babička a ostatní účastníci výpravy nebudou zpátky z Itchewonu dřív než odpoledne. A jaké potíže bych z toho mohla mít? Kdyby se mi to přestalo zamlouvat, můžu tady vždycky ten hřeben nechat a odejít. Ne?

Venku vítr honí smetí po ulici. Taxík. Zapomněla jsem na taxík! *Patnáct dolarů amerických každých patnáct minut.* Popadnu kabelku a řeknu paní Hong, že mám venku taxík a musím ho poslat pryč. Potřebuju mu říct, kdy se má vrátit. „Jak dlouho to vyprávění bude trvat?“ zeptám se.

„Je to dlouhý příběh,“ odpoví a vezme do ruky fotografie ze stolku. „Velmi dlouhý příběh.“

Řeknu, že si objednám taxík na třetí hodinu. Čekám, že mi to schválí, ale ona mlčí a neříká nic. Prohlásím tedy, že budu hned zpátky.

Jdu ke dveřím, obuju se a běžím dolů k taxíku. Řidič stáhne okénko.

Sdělí mi, že čekal dvacet minut a že mu dlužím třicet dolarů. „Patnáct dolarů amerických za každých patnáct minuty,“ řekne.

Vytáhnu z kabelky třicet dolarů a podám mu je. Řeknu, že tady potřebuju zůstat a jestli mě může přijet vyzvednout. Souhlasí a zeptá se kdy.

„Ve tři,“ odpovím.

„Dobře, ve tři,“ kývne. „Když čekám, patnáct dolarů amerických –“

„Jo, já vím,“ skočím mu do řeči. „Patnáct dolarů amerických za každých patnáct minuty.“ Řidič pobaveně ukáže zkažené zuby a odjede.

Když se vrátím nahoru, dveře bytu paní Hong jsou otevřené. Ona sama stojí u stolku, orámovaná světlem od okna. Z halenky a kalhot se převlékla do žlutého *hanboku*, který vypadá jako hedvábný. Má dlouhé volné rukávy a široká sukně končí kousek nad podlahou. Vlasy si zapletla a připnula do výše zdobnými jehlicemi *pinjo*. Pozve mě dál. „Vnučko, jsi připravená vyslechnout si můj příběh?“

Kývnu a řeknu, že ano. Připadám si jako ve snu.

„Pojď,“ řekne. „Sedni si, poslouchej a pouč se.“

Znova usednu k nízkému stolku. Posune květ a fotografie doprostřed stolku, vedle balíčku s hřebenem. Sedí

rovně, s rukama v klíně. Zhluboka se nadechne a spustí silným, jasným hlasem.

„Mladý voják na rezavém motocyklu přivezl rozkazy z japonského vojenského velitelství v Sinidžu...”

P Ě T

Září 1943. Provincie Severní Pchjongan, Severní Korea

Mladý voják na rezavém motocyklu přivezl rozkazy z japonského vojenského velitelství v Sinidžu. Byla jsem první, kdo ho viděl přijíždět do kopce směrem k našemu domu. Za motocyklem se zvedal oblak prachu jako dlouhý hadí ocas, který se kroutil a svíjel až přes moře do Japonska. Had se blížil a já měla chuť vyběhnout ven a hodit po něm kamenem. Přála jsem si být silná jako chlapec, nebo starší – bylo mi teprve čtrnáct –, abych po něm mohla hodit velký kámen a jednou provždy ho zabít.

Toho hada už jsem viděla. Loni na podzim voják přijel s rozkazem pro mého otce. V rozkazu stálo, že se otec musí příští den hlásit na vojenském velitelství v Sinidžu, že pojedje pracovat do ocelárny v Pchjongjangu. Druhý den ráno – slunce se ještě ani nevyšplhalo nad osiky a vzduch byl chladný – se otec rozloučil se mnou, s mou starší sestrou Suhi a s naší matkou. Maminka myslím trochu plakala, když otec s hlavou zdviženou a s rozkazem v kapse míjel náš tomelový strom.

Svého *appu* jsem milovala. Prošly mi u něj věci, které by matka nikdy nepřipustila. Ale od toho dne jsem ho už neviděla.

Voják se blížil. Rychle jsem shrábla pekingské zelí, které jsem umývala, zabalila ho do látky a strčila pod výlevku. Pak jsem utíkala k zadním dveřím.

„Suhi!“ ohlásila jsem sestře, která vykopávala hliněné nádoby *onggi* s rýží a zeleninou schované za domem. „Jede sem voják na motorce!“

Suhi vstala a podívala se na silnici. Uviděla ho a pohledem mě varovala, že musíme být opatrné. „Zdrž ho,“ řekla. Klekla si a rychle začala zastrkovat *onggi* zpátky do děr.

Vběhla jsem zpátky do domu a pozorovala hada z okna kuchyně. Doufala jsem, že voják projede kolem a zamíří k jinému domu u silnice, ale zastavil a opřel motocykl o náš tomel. Ocas hada zachytil odpolední vánek a hrál si s ním, takže řídil a nakonec zmizel docela. Zůstal tam jen voják stojící vedle motorky. Sundal si rukavice a oklepal je o stehno, až se zvedly obláčky prachu. Sáhl do kožené tašky a vylovil žlutou obálku. Došel k našemu domu.

„Haló!“ zavolal japonsky. „Mám rozkazy z vojenského velitelství. Pojdte ven! Pojdte ven!“

Odsunula jsem šedou olejovanou plachtu v místech, kde kdysi bývaly naše krásné vyřezávané dveře. Založila jsem ruce na prsou. „Jděte pryč,“ řekla jsem japonsky.

Vojákova uniforma byla hnědá prachem. Také tvář měl hnědou, až na dva čisté kruhy tam, kde měl předtím brýle. Ty mu teď visely na krku a byly stejně špinavé jako uniforma. Říkala jsem si, že vypadá pěkně směšně, jak tam tak stojí celý špinavý a oči má jako psík mývalovitý. On si ale asi směšně nepřipadal, protože se na mě hrozně přísně podíval. „Jak to se mnou mluvíš?“ osopil se. „Přijel

jsem až sem, abych vám doručil rozkazy. Na, vezmi si je.“ Podal mi obálku.

„Měl jste je radši hodit do řeky Ja-lu a neotravovat nás s nimi,“ odsekla jsem a nepohnula se ani o kousek. „Proč vždycky musíme dělat, co řeknete?“

Voják se zasmál a ty psíkovité oči přimhouřil do malých štěrbin. Opřel se o náš dům. „Protože jste japonští poddaní. Když neuposlechnete rozkaz, zastřelí vás.“

„To by bylo lepší,“ odpověděla jsem.

Voják se přestal usmívat. Naopak se zamračil, a teď už vůbec nevypadal hloupě. „Však ty se brzo naučíš sloužit Japonsku.“

Už jsem mu chtěla říct, co si o službě Japonsku myslím, když zezadu přišla Suhi a otírala si ruce o šaty. „Ano? O co jde?“ zeptala se korejsky. Neuměla japonsky tak jako já.

„Konničiwa,“ řekl voják. Pak přešel do korejštiny. „Vidím, že ses ještě nenaučila japonsky. Možná bys měla brát lekce tady od své drzé mladší sestry.“

Suhi sklonila hlavu. „Omlouvám se za sestru,“ řekla. „Je mladá.“

„Tak mladá zase ne,“ řekl voják a obhlížel si mě.

Narovnal se a vysoko zvedl hlavu, jak to dělají Japonci. „Vlastník vaší půdy není spokojený s letošní sklizní. Máte u něj dluh.“ Podal jí obálku. „Ty rozkazy jsou pro tebe a tvou sestru. Dozvíte se z nich, jak máte dluh splatit. Vezmi si je.“

Suhi si rozkazy s úklonkou vzala.

Voják se na mě podíval tak, až jsem byla ráda, že jsem mu nestihla říct, co si myslím o službě Japonsku. „Dohlédni na svou mladší sestru,“ doporučil Suhi. „Mohla by vás

všechny dostat do maléru.“ Pokývl a vrátil se k motorce. Otočil ji a kopnutím nastartoval. Odjížděl po silnici dolů a za ním se zvedl prašný ocas.

„Co je?“ zeptala jsem se. „Co se tam píše?“

Suhi si zastrčila obálku za šaty. „O to se nestarej, sestřičko,“ řekla. „Musíme už brzo namočit zeleninu, jinak nebude ráno připravená na kimčchi.“ Zamířila zase za dům.

„Ale onni, starší sestro, ten voják říkal, že to jsou rozkazy pro tebe a pro mě. Co se tam píše?“

„Mlč, Čehi,“ ohlédla se Suhi. „Musíš se učit chovat správně. Matka je večer přečte, až se vrátí z továrny. Omma by je měla vidět první. A teď se vrať k práci.“

Suhi mě vždycky kárala jako matka, a mně se nelíbilo, když mi někdo říkal, co mám dělat. Uraženě jsem se tedy vrátila do domu a vytáhla zpod výlevky zelí. Chystala jsem ho na kimčchi, ale celou dobu jsem si dělala starost s těmi papíry, co měla Suhi zastrčené za šaty. Předpokládala jsem, že to je rozkaz, abychom během zimních měsíců pracovaly v nějaké továrně. Když si hubený japonský statkář s velkýma ušima, kterému patřila naše půda, přijel pro letošní úrodu, řekl nám, že Japonci potřebují víc dělníků pro válečné úsilí. „Vítězíme ve slavných bitvách proti Američanům!“ prohlásil, když lezl zpátky do starého nákladáku naloženého zeleninou, na kterou jsme se tolik nadřely. „Když uděláte, co se vám řekne, tak ty špinavé Američany zaženeme zpátky přes oceán a už nikdy sem ani nepáchnou.“

Nákladák zasténal a naskočil a statkář na několikátý pokus konečně zařadil správnou rychlost. Nákladák se

kolébal po silnici pryč a on ještě vystrčil hlavu z okénka, až jsem si říkala, jestli mu ty velké uši nezačnou ve větru pleskat. „Pak dostanete odměnu za svoje oběti,“ prohlásil. „Budete šťastní, že jste japonští poddaní!“

Než slunce nad údolím zapadlo a večer zchladl, měly jsme se Suhi naložené dva hrnce zeleniny ve slaném nálevu. Naše farma byla největší na kilometry daleko. Když jsem byla malá, myslela jsem si, že náš velký bílý dům je palác a že okolní pole jsou palácové zahrady. Otec byl císař, matka císařovna a já jejich krásná princezna. Naši sousedé v malých nízkých domcích a s políčky velkými jako dlaň byli venkované našeho království. A upřímně řečeno, také jsem se k nim často tak chovala.

Ale teď byl náš krásný dům po letech zanedbávání špinavý a tu a tam opadávaly tašky. Pole zarostlo plevem. A přestože jsme v létě tak dřely, neměly jsme dost, aby nás to v zimě uživilo. V příštích měsících bude muset matka žebrať o pytel rýže navíc, stejně jako to každý rok dělali sousedé.

Připadalo mi, že trvá celou věčnost, než matka přijde domů. Sedly jsme si se Suhi ke stolu a povečeřely zeli a hrstku rýže. Náš dům měl otevřenou hlavní místnost, kde byla kuchyň, prostor, kde se jedlo, a místo k rodinnému posezení. Tam nás matka učila číst a psát. Vzadu v kuchyni stála veliká železná kamna a ta vyhřívala náš domácí *ondol*, vytápění pod podlahou. Podlaha byla z dřevěných prken, dohladka vyleštěných generacemi mých předků. V kuchyni stály dvě stoličky a v jídelní části nízký stůl. Místnost na spaní oddělovaly od hlavní místnosti

posuvné dveře s ozdobnou mříží. V ložnici na podlaze ležely rohože a stála tam ozdobná skříň, kterou matka odmítla prodat, ačkoli otec říkal, že bychom měli. Byla jsem ráda, že to neudělala.

Když jsme dojedli, připravila Suhi trochu rýže a zeleniny na stůl pro matku. Už brzo půjde po silnici do kopce s ostatními ženami z továrny na uniformy, kde od sklizně pracovala každý den. Matka byla velice chytrá – příliš chytrá, než aby dřela v továrně na uniformy. Ráda četla. V domě bylo mnoho knih, na které byli s *appou* velice pyšní. Měli jsme knihy v čínštině a japonštině a taky pár v hangulu, i když je Japonci zakázali. Měli jsme velké romány, Konfuciovy spisy, čínskou poezii. Dokonce i západní literaturu – Shakespeara, Tolstého a Dickense, přeložené do hangulu, čínštiny nebo japonštiny.

Já měla nejradši Dickense. Občas jsem třeba dočetla knihu a pak jsem zůstala sedět se zavřenýma očima a představovala si výstřední slečnu Havishamovou a záluďného Compeysona z *Nadějných vyhlídek*, nebo dlážděné londýnské ulice a Fagina a Ferinu Lišáka z *Olivera Twista*. Bylo to nádherné. Po dlouhém dni na poli jsme si všichni čtyři četli, až jsme nemohli udržet oči otevřené. Právě díky těm knihám jsem se naučila tak dobře japonsky a čínsky.

Když jsem byla malá, provinční vláda trvala na tom, že všichni Korejci musejí umět japonsky. Neměla jsem Japonce ráda – jejich řeč zněla, jako by se pořád zlobili, a možná to byla i pravda. Já jsem ale takhle mluvit nechtěla, a taky jsem si nerada nechávala poroučet, a tak jsem mluvila korejsky. Matka trvala na tom, abychom s rodiči